

PÖLLUMAJANDUSTÖÖTAJA, tase 3, HOBUSEKASVATUSTÖÖTAJA ÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA

Sihtrühm	Põhihariduseta õpilane		
Õppevorm	Statsionaarne		
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	PÖLLUMAJANDUSMASINATEGA TÖÖTAMINE	6	M-M. Urve, M. Kõbu, V. Vilu, E. Takk, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane kasutab vastavalt juhiste ja juhendamisele erinevaid põllumajandusmasinaid nii farmis kui taimede kasvuaegsetel hooldustöödel ja niitmisel järgides ohutus- ja keskkonnanõudeid ning tagades veiste turvalisuse ja masinate heaperemeheliku hoolduse.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hooldab veised farmis, veab ja ladustab sõnniku ja söödajäägid, transpordib sööda	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • söötab, joodab ja hooldab veised vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja ohutusnõuetele; • veab ja ladustab sõnniku ja söödajäägid farmist vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja keskkonnanõuetele; • transpordib sööda (silo, hein jne) ladustamise kohta vastavalt juhiste järgides liiklus-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. 		
2. Teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid, niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse	<ul style="list-style-type: none"> • teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid: äestab, rullib, trimmerdab, teeb juhendamisel hooldusniidet; • juhendamisel niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse. 		
3. Kontrollib masinate ja seadmete töökorrasolekut, osaleb masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb ning selgitab masinate ja seadmete kasutusjuhendeid ja tööohutusnõuded; • kontrollib juhendamisel masina ja seadme töökorrasolekut ning vea korral teavitab vastutavat isikut; • osaleb juhendamisel masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel, puhastades ja hooldades neid vastavalt juhistele. 		

Teemad, alateemad	Tööohutus põllumajanduses töötamisel Veiste hooldamine Veiste heaolu ning põhivajadused Veiste söötmine, jootmine ja hooldamine Sõnniku ja söödajääkide vedu ja ladustamine Sööda transport ja ladustamine Rohumaade hooldamine Taimede kasvuaegsed hooldustööd Niitmine, kaarutamine või vaalutamine Masinate ja seadmete hooldus Masinate ja seadmete nõuetekohane kasutamine Masinate seadmete töökorrasoleku kontroll Masinate ja seadmete hooajatoodeks ettevalmistamine, hoiustamine ja hooldus Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta
iseseisev töö 48 tundi	Töötamine juhendamisel põllumajanduse tootmises (töökojas, põllul, farmis)
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane demonstreerib juhendamisel liikurmasina töökorras olekut ja masinaga laudas töötamise oskust (sõnniku eemaldamine/sööda laotamine).
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	Masinate tööjuhendid , www.delaval.ee A. Bolotov, III liigi traktoristi õpik, 1987 T. Kirsi, Traktoristi ABC 1984 E. Haller, M.Karmin, Maaviljelus, 1984 I. Aamisepp jt, Maaviljeluse käsiraama,t 1978 H. Muring, Loomakasvatuse alused, 1979

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	KARJÄÄRI PLANEERIMINE JA ETTEVÕTLUSE ALUSED	3	E. Rõuk, A. Kupp, E. Laurson, K. Vreimann, E.Takk
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppija õpilane tuleb toime oma karjääri planeerimisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas lähtudes elukestva õppe põhimõtetest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õppija: 1. Mõistab oma vastutust teadlike otsuste langetamisel elukestvas karjääriplaneerimise protsessis	Õppija: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab juhendamisel enda isiksust, oma tugevusi ja nõrkusi; • seostab juhendamisel kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõudeid tööturul rakendamise võimalustega; • leiab juhendamisel informatsiooni sh elektrooniliselt tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta; • leiab juhendamisel informatsiooni sh elektrooniliselt praktika- ja töökohtade kohta; • koostab juhendamisel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus; • osaleb juhendamisel näidistööintervjuul; • seab juhendamisel endale karjäärieesmärke, koostab, sh elektrooniliselt lühi- ja pikaajalise karjääriplaani. 		
2. Selgitab enda ja ettevõtte toimimist turumajanduse tingimustes	<ul style="list-style-type: none"> • teeb juhendi alusel praktilisi valikuid lähtuvalt oma majanduslikest vajadustest ja ressursside piiratusest; • leiab meeskonnatööna juhendi alusel informatsiooni õpitava valdkonna ettevõtte toote või teenuse hinna kohta turul, kasutades sama toodet või teenust pakkuvate ettevõtete kodulehti; • nimetab iseseisvalt põhilisi endaga seotud Eestis kehtivaid makse; • täidab juhendamisel etteantud andmete alusel elektroonilise näidistuludeklaratsiooni; • leiab juhendi abil informatsiooni sh elektrooniliselt finantsasutustes pakutavate põhiliste teenuste ja nendega kaasnevate võimaluste ning kohustuste kohta. 		
3. Mõtestab oma rolli ettevõtluskeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab meeskonnatööna juhendamisel ettevõtluskeskkonda Eestis, lähtudes õpitavast valdkonnast; • võrdleb juhendamisel oma võimalusi tööturule sisenemisel palgatöötajana ja ettevõtjana; • kirjeldab õppekäigu järel meeskonnatööna juhendi alusel õpitava valdkonna organisatsiooni kliendirühmi, tooteid ja töökorraldust; • sõnastab meeskonnatööna juhendi alusel õpitava valdkonna ettevõtte äriidee. 		

<p>4. Saab aru õigustest ja kohustustest töökeskkonnas tegutsedes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • loetleb meeskonnatöona töötervishoiu ja tööohutuse põhilisi suundumisi; • loetleb juhendi alusel tööandja ja töötajate põhilised õigused ning kohustused ohutu töökeskkonna tagamisel ja kirjeldab juhendi alusel riskianalüüsi olemust; • tunneb ära ja kirjeldab meeskonnatöona töökeskkonna põhilised ohutegurid ja meetmed nende vähendamiseks; • tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb meeskonnatöona seadustes sätestatud töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega; • kirjeldab meeskonnatöona juhendi alusel tulekahju ennetamise võimalusi ja kirjeldab iseseisvalt enda tegevust tulekahju puhkemisel töökeskkonnas; • leiab meeskonnatöona juhendi alusel töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni juhtumi näitel; • leiab elektrooniliselt juhendamisel töölepinguseadusest informatsiooni töölepingu, tööajakorralduse ja puhkuse kohta; • võrdleb juhendamisel töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu põhilisi erinevusi töötaja vaatest; • leiab juhendi alusel organisatsioonisisestest dokumentidest oma õigused, kohustused ja vastutuse; • arvestab juhendamisel bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist; • koostab ja vormistab juhendi alusel elektroonilise seletuskirja ja e-kirja; • kirjeldab juhendi alusel isiklike dokumentide säilitamise olulisust.
<p>5. Käitub vastastikust suhtlemist toetaval viisil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb nii verbaalselt kui mitteverbaalselt tavapärastes suhtlemissituatsioonides sobivalt; • kasutab tavapärastes suhtlemissituatsioonides erinevaid suhtlemisvahendeid, sh järgib telefoni- ja internetisuhtluse head tava; • kirjeldab ja järgib tavapärastes suhtlemissituatsioonides üldtunnustatud käitumistavasid; • lahendab meeskonnatöona juhendi alusel tulemuslikult tööalaseid probleeme tavapärastes töösituatsioonides; • kirjeldab meeskonnatöona juhendi alusel tööalast suhtlemist mõjutavaid kultuuriliste erinevuste aspekte; • väljendab selgelt ja arusaadavalt kliendina oma soove teenindussituatsioonis.
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>Karjääritee planeerimine. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel: mina ja õpitav kutseala. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel: karjääri areng ja elukestev õppimine, tööturg. Isikliku karjääriplaani koostamine: lühi- ja pikaajaline karjääriplan</p> <p>Majandusõpetus Majanduslikud valikud piiratud ressursside tingimustes Turu roll majanduse toimimises. Enda eluga seotud maksud, tuludeklaratsiooni koostamine. Säästmine, laenamine ja investeerimine. Ettevõtluse alused. Ettevõtliku inimese portree. Väliskeskond ja selle mõju ettevõtte tegevusele Töötamine ettevõttes Äriidee ja selle hindamine Töökeskkond Töökeskkonna üldnõuded, töökeskkonna ohutegurid. Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused Riiklik töötervishoiu ja tööohutuse strateegia, tööohutuse ja töötervishoiualane seadusandlus, tervisekontroll, töötervishoiu- ja töökeskkonnaalased teabematerjalid, riskianalüüs, tööõnnetus, käitumine tööõnnetuse korral. Tuleohutus. Tegutsemine tulekahju korral.</p>

	<p>Tööseadusandlus Töölepinguseadus. Töölepingu pooled, nende kohustused ja õigused. Töösuhteid reguleerivad lepingud, töö ja puhkeaeg, puhkuste liigid.</p> <p>Asjaajamine e-kirja koostamine ja saatmine, seletuskirja koostamine ja vormistamine; isiklikud dokumendid ja nende säilitamine</p> <p>Suhtlemisoskused Suhtlemisoskused, meeskonnatöö, klienditeenindus</p>
iseseisev töö 36 tundi	<p>Koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus;</p> <p>Koostab isikliku tegevuskava oma karjääriplaanide teostamiseks pidades silmas nii pikema- kui lühemaajalisi eesmärke</p> <p>Koostab juhendi alusel elektrooniliselt tuludeklaratsiooni A-vormi</p> <p>Täidab ettevõtte vaatluslehe</p> <p>Tutvub vastava eriala kasutus- ja ohutusjuhenditega</p> <p>Õppija vormistab etteantud juhendi abil töölepingu</p> <p>Lahendab juhendi alusel tavapärase teenindussituatsiooni</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Arutelu, õppekäik, infootsing, rollimängud, lühiloeng, praktilised harjutused, meeskonnatöö, situatsioonülesannete lahendamine, mõistekaart
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õpimapp. Õpilane esitab õpimapi, mis sisaldab kirjaliku juhendi alusel koostatud töid (elektroonilises keskkonnas Google Drive või Moodle) 2. Näidisintervjuul osalemine 3. Meeskonnatööna äriidee leidmine ja selle esitus
sh hindekriteeriumid	Mitteeristav
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Intervjuu, rollimäng, õpimapp

Õppematerjalid	<p>Saavutuste logiraamat : materjale karjääriõpetuse läbiviimiseks 8.-12. klassides / [Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform ; koostajad Alla Eenmaa ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tallinn] : Printon) 44 lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Tervis ja karjäär : inimese tervis – eriala valiku ja tööalase karjääri mõjutaja [Võrguteavik] / [koostanud: Annika Kүүdorf, Eda Merisalu, Mare Lehtsalu] Ilmunud Tallinn : Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, 2008</p> <p>Vaatame koos tulevikku : grupitööde kogumik põhikooli ja gümnaasiumi kutsesuunitlejatele, aineõpetajatele, klassijuhatajatele ja karjäärinõustajatele / [koostajad Imbi Kuusik ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tabasalu] : Serica Disain) 74, [6] lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Karjääriõppe sidumine praktikaga soovituslikud abimaterjalid / [Võrguteavik] : SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostaja: Terje Paes</p> <p>Internetileheküljed: www.eures.ee, www.rmp.ee, http://europa.eu/youth, www.ti.ee, www.rajaleidja.ee, www.mitteformaalne.ee</p> <p>e-kursus Moodle keskkonnas „Karjääriõpetus autotehnikutele:“ https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=5824</p> <p>Ettevõtluse alused SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Tiia Randmaa, Ester Raiend Riina Rohelaan, Aive Kupp, Jane Mägi 2007</p> <p>Ideest eduka ettevõtte SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Rein Sirkel, Kaire Uiboleht, Juhan Teder, Monika Nikitina-Kalamäe 2008</p> <p>Internetileheküljed: www.minuraha.ee, www.eas.ee, www.emta.ee, http://www.tooelu.ee</p> <p>Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf</p> <p>Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060</p> <p>Töölepingu seadus https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030</p>
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	HOBUSTE HOOLDAMINE	12	E. Viilup, K. Leutonen, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab hobuste seisundit igapäevaselt, puhastab ja grupeerib vastavalt vajadusele tagades nende üldise heaolu.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 2. Hoolitseb hobuste üldise heaolu eest	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab hobuste liigiomast käitumist ja põhivajadusi; • puhastab söötmissala-, tarvikud ja jootjaid vastavalt kehtestatud nõuetele, jälgib sööda ja vee olemasolu; • jälgib sisekliimat sh valgustust ning teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut • eemaldab sõnniku asemelt ja käikudest arvestades pidamisviisi ning kasutatavat tehnoloogiat;
3. Grupeerib ja/või paigutab hobused ümber.	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab hobuste grupeerimise vajalikkust ja põhimõtteid; • kirjeldab hobuste ohutuid ajamis- ja talutamisviise, -meetodeid ja -vahendeid; • juhendamisel grupeerib ja/või paigutab hobused ümber lähtudes turvalisuse nõuetest, arvestades hobuste kasvatamise eesmärki.
4. Vaatleb hobuseid igapäevaselt, kontrollib tervist, puhastab neid vajadusel ja abistab sõrgade hooldusel	<ul style="list-style-type: none"> • vaatleb igapäevaselt loomi, tuvastab haige ja/või surnud looma ning edastab teabe vastavalt kehtestatud korrale; • puhastab hobused, arvestades ohutusnõudeid; • hindab visuaalselt jalgade seisundit jälgides hobuseid seismisel ja liikumisel; • abistab spetsialisti hobuste kapjade värkimisel ja rautamisel arvestades ohutusnõudeid ning ettevõtte töökorraldust;
5. Kontrollib talliseadmete töökorrasolekut	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab sõnniku eemaldusseadmeid ja kirjeldab nende tööpõhimõtteid; • kontrollib seadmete (sõnniku eemaldusseadmete, kliimaseadmete) töökorrasolekut ja vajadusel teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut.
Teemad, alateemad	Anatoomia ja füsioloogia põhialused Hobuste heaolu ja käitumine Hobuste karja hierarhia Ohutu hobuste käsitlemine Hobuste pidamisviisid Allapanu liigid ning seos hobuste heaoluga Keskkonnanõuded ja loomade heaolu reeglid seadlusalusest lähtuvalt Hobuste hooldamine Hobuste hooldamise viisid ja vahendid. Kapjade ehitus, hooldamine. Jäätmekäitlus ja keskkonnanõuded Talliseadmed Praktilised tööd: 1- 5 õpiväljundite kohta
iseseisev töö 36 tundi	Töötamine juhendamisel tallis
praktika	1-5 õpiväljundite kohta 9 EKAP, 234 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs

Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane demonstreerib veise turvalist käsitsemist, fikseerimist ja puhastamist ning hindab kapjade olukorda ja jalgade üldist tervislikku seisundit.
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: K. H. Leutonen „Hobuste psüühika ja käitumine“ JKHK 2011 A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 H. Muring "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 "Oma Hobu" Youtube.com J. Batty-Smith „The BHS complete manual of horse and stable management“ 2008 S. E.Harris“ Grooming to Win“ 2008 T.Kaimio „Koos hobusega“ 2004 www.ratsaliit.ee , www.fei.org , www.thehorse.com www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	HOBUSTE SÖÖTMINE	11	M-M. Urve, I. Klein, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab hobuste toitumust ja söömust, ladustab ja hoiustab söödad juhendamisel, hindab söötade kvaliteeti ning söötab hobuseid vastavalt söödaratsioonile ning juhendamisele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Hindab hobuste toitumust ja söömust	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab hobuste toitumuse hindamiskriteeriume lähtuvalt anatoomilistest ja füsioloogilistest iseärasustest; • hindab visuaalselt hobuste toitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäänud sööda kogust ning teavitab kõrvalekalletest vastavalt töökorrale.
2. Söödab ja joodab hobused	<ul style="list-style-type: none"> • eristab enamlevinud söötade ja söödakultuuride liike, selgitab nende omadusi ja kasutamist; • hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, eemaldab riknenud sööda ja vee; • juhendamisel söödab ja joodab hobused vastavalt etteantud söödaratsioonile ja ettevõtte töökorraldusele; • kontrollib söötmis- ja jootmisseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab seadmeid ning teavitab vastutavat isikut.
Teemad, alateemad	Söötisõpetuse alused. Hobuste seedeelundkond. Söödad ja söötmine Söötade organoleptiline hindamine Vee kvaliteedi hindamine Söödaratsiooni põhialused Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta Söötade tundmine Söötade ja vee kvaliteedi hindamine Hobuste toitumuse hindamine
iseseisev töö 36 tundi	Hindab looma toitumust etteantud juhise järgi Töötab juhendamisel tallis
praktika	1-2 õpiväljundite kohta 8 EKAP, 208 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, arutelu
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Söötade tundmine ja organoleptiline hindamine 2. Hobuste toitumuse hindamine 3. Söötade ettevalmistamine ja hobuste söötmine ning jootmine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon

Õppematerjalid	Moodle e- kursused: A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK M-M. Urve „Hobuste söötmine“ JKHK Moodle e-õpiobjekt: M-M Urve „Hobuste söötmisnormid ja söödaratsioonide koostamine“ 2009 J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 H. Mauring "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 M. Worth " The Horse Nutrition Handbook" 2010 Ajakiri "Oma Hobu" A. Olt „Silo keemiline koostis ja toiteväärtus“ Tartu 2013 www.Youtube.com www.nouandeteenistus.ee
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	HOUSTE TERVISHOID	8	U. Martin, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane jälgib hobuste tervislikku seisundit, haiguse korral annab oma pädevuse piires esmaabi või teavitab vastutavat isikut ja abistab loomaarsti		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hindab hobuste üldist tervislikku seisundit	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab enamlevinud haigustunnuseid; hindab hobuste üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas hobuste käitumist. 		
2. Tuvastab hobuste haigusliku seisundi, annab oma pädevuse piires esmaabi ja hooldab haiget hobust	<ul style="list-style-type: none"> kontrollib hobuste tervise parameetreid, võrdleb neid normidega, vajadusel annab oma pädevuse piires esmaabi ning teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut/loomaarsti; valib hobuste fikseerimise viisi vastavalt vajadusele, kasutades ettenähtud abivahendeid ja arvestades ohutusnõudeid. 		
3. Abistab hobusekasvatuse spetsialisti või loomaarsti veterinaarsetes toimingutes ja hobuse hukkamisel (hädatapul)	<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab käitumist eriolukorras (hobuse hukkumine, hädatapp, taudiolukord, hobuste ootamatu käitumine jm) vastavalt ettevõtte töökorraldusele abistab loomaarsti täites oma tööülesandeid korrektselt ja vastutustundlikult ja ohutusnõudeid järgides. 		

Teemad, alateemad	Hobuste tervishoiu põhialused Hobuste tervishoiu põhialused. Seadustest tulenevad veterinaarnõuded. hobuste esmaabi ja ohutu käsitlemine Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta
iseseisev töö 36 tundi	Töötab juhendamisel tallis
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 5 EKAP, 130 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstatsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Hobuse fikseerimine ja terviseparameetrite hindamine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstatsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: U. Martin, U. Lehtsalu „Hobuste tervishoid ja taastootmine“ JKHK 2011 Ajakiri "Oma Hobu" www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	HOBUSTE KARJATAMINE	5	M-M. Urve, I. Klein, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine ja söötmine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane rajab ja hooldab karjaaedu ning kopleid, hindab karja ning karjamaa olukorda, hooldab karjamaid ja jälgib hobuste käitumist karjas.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Rajab ja hooldab karjaaedu ja kopleid ning karjateid vastavalt juhistele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • nimetab karjamaade ja koplite tarastuse viise ja sobivust erinevatele hobuste rühmadele; • juhendamisel rajab, kontrollib, hooldab karjaaedu ja kopleid ning karjateid järgides ohutusnõudeid.
2. Hindab karjamaa olukorda ja teostab hooldustöid	<ul style="list-style-type: none"> • jälgib karjamaade seisundit ning teeb hooldustöid vastavalt juhistele; • hindab sööda ja vee olemasolu karjamaal ning vastutab nende pideva olemasolu eest; • täidab oma tööülesandeid korrektselt ja vastutustundlikult.
3. Kopeldab ja karjatab hobused vastavalt juhistele	<ul style="list-style-type: none"> • kopeldab ja karjatab hobused vastavalt juhistele, jälgides hobuste käitumist ning rakendades ohutusnõudeid
4. Jälgib karja terviklikkust ja hobuste käitumist	<ul style="list-style-type: none"> • jälgib karja terviklikkust ja hobuste käitumist karjamaal, ohu või kõrvalekallete märkamisel kõrvaldab need vastavalt oma pädevusele ning teavitab vastutavat isikut; • avastab vajadusel indleva hobuse ning tegutseb vastavalt juhistele; • tuvastab poegiva või poeginud hobuse, abistab vastavalt vajadusele oma pädevuse piires ning teavitab koheselt vastutavat isikut; • vajadusel paigutab poeginud hobuse ja sündinud järglase ümber vastavalt töökorraldusele ja ohutusele.
Teemad, alateemad	Rohumaaviljelus Heintaimed, söödavad ja mittesöödavad rohunid karjamaal Karjamaade hooldamine Hobuste karjatamine Karjamaavajaduse planeerimine, karjatusplaani koostamine Karjamaade ja koplite tarastamisviisid ja nõuded, karjamaade ja koplite tarastamine Karjateede ja koplite hooldus Hobuste heaolu ja käitumine Lisasöötade ja joogivee vajadus karjamaal Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta
iseseisev töö 24 tundi	Töötab juhendamisel karjaaedade rajamisel ja karjamaade hooldamisel
praktika	1-4 õpiväljundite kohta 3 EKAP, 78 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Demonstreerib karjaaedade rajamist ja korrasoleku kontrollimist
sh hindekriteeriumid	Puuduvad

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: K. H. Leutonen „Hobuste psüühika ja käitumine“ JKHK 2011 A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 "Oma Hobu" Youtube.com T.Kaimio „Koos hobusega“ 2004 www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	HOBUSTE TAASTOOTMINE	6	U. Martin, A. Niik, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul hobuste hooldamine ja söötmine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised hobuste sigimisorganite talitlusest, tiinestusviisidest, poegimisest ja varssade hooldusest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Avastab indlevad hobused ning abistab loomaarsti paaritusel/seemendusel ja tiinuse kontrollimisel	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab inna mõistet, kirjeldab selle etappe • selgitab tiinuse mõistet ja kulgu, tuues välja sagedasemaid probleeme ja nende põhjusi; • tuvastab füsioloogiliste näitajate ja käitumise alusel mära inna ja informeerib sellest vastutavat töötajat; • abistab spetsialisti vastavalt juhiste ja ohutusnõuetele märade paaritusel/seemendusel ning tiinuse diagnoosimisel. 		

<p>2. Jälgib hobuse poegimisprotsessi, abistab oma pädevuse piires ning teostab esmatoimingud vastsündinuga</p>	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab hobuse poegimise kulgu, loote normaalseid ja probleemseid asetusi ning poegimishügieeni nõudeid; • valmistab poegima hakkava hobuse ja poegimiskoha ette vastavalt juhendamisele; • jälgib hobuse poegimisprotsessi ja komplikatsioonide tekkimisel teavitab kohe vastutavat isikut või loomaarsti, kergemal juhul abistab mära poegimisel (vastavalt vajadusele enda pädevuse piires); • teostab vastsündinuga vajalikud esmatoimingud ning informeerib vastutavat töötajat; • hindab poeginud mära ja vastsündinud varsa tervislikku seisundit ning käitumist visuaalselt, tagab vastsündinu ohutuse; • selgitab ternespiima vajalikkust vastsündinud varsale; • kontrollib ternespiima olemasolu ja kvaliteeti ning selle kättesaadavust varsale, vajadusel fikseerib mära, tagades ternespiima õigeaegse kättesaadavuse.
<p>3. Hooldab varsad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hooldab varssasid vastavalt kehtestatud korrale; • hindab varssade heaolu, turvalisust ja tervist, kõrvalekallete korral informeerib vastutavat töötajat või likvideerib puuduse vastavalt oma pädevusele; • abistab spetsialisti varssade identifitseerimisel rakendades ohutusnõudeid.
<p>Teemad, alateemad</p>	<p>Eestis enamlevinud hobusetõud Aretuseesmärgid ja -meetodid Talli algdokumentatsioon Hobuse suguorganite ehitus ja talitlemine. Tiinestamisviisid, tiinuse kulg ja diagnoosimine. Hobuse poegimine, poegimishügieen ja sagedasemad probleemid poegimisel. Vastsündinu esmahoolus. Ternespiima koostis ja tähtsus vastsündinule Varssade arvelevõtmine, kasvu, arengu ja tervise jälgimine Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta</p>
<p>iseseisev töö 36 tundi</p>	<p>Töötab juhendamisel tallis</p>
<p>praktika</p>	<p>1-3 õpiväljundite kohta 3 EKAP, 78 tundi</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs</p>
<p>Hindamine</p>	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Kirjeldab paarituse protsessi ja osaleb paaritusel 2. Kirjeldab oma ülesandeid poegimisprotsessis (tegevused mära ja vastsündinud varsaga)</p>
<p>sh hindekriteeriumid</p>	<p>Puuduvad</p>

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: A. Nilk „Hobuste valik ja aretus“ JKHK 2009 U. Martin, U. Lehtsalu „Hobuste tervishoid ja taastootmine“ JKHK 2011 Kollom, R. „Maailma hobused“ Tallinn, 1998 240 lk Mauring, H. "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 Erinevate tõugude osas internetiallikad Internetiallikad www.estsporthorse.ee , www.ehs.ee , www.vet.agri.ee

VALIKÕPINGUTE MOODULID

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	HOBUMAJANDUSE ALUSED	5	K. Vreiman, A. Nilk, K. Leutonen, I. Klein, E. Laurson, E. Rõuk, talliõpetajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane saab ülevaate eriala väljunditest, hobuste ajaloost, anatoomiast, füsioloogiast ja psühholoogiast, praktilisest hobuhooldaja tööst, kutse- eetikast, tööga seonduvatest riskidest ning nende maandamisest, õpib kasutama teabeallikaid ja hindama ennast kui tulevast töötajat.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Mõistab hobumajanduse tähtsust Eesti majanduses	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Leiab teavet hobuhooldaja kutsestandardi ja kutse andmise kohta, arutleb saadud teabe põhjal hobuhooldaja töö, isikuomaduste, kutse- eetika ja ohutusnõuete üle; • Iseloomustab hobumajandust kui majandusharu Eestis ja Euroopas, nimetab Eesti suuremaid hobumajandusettevõtteid ja leiab infot nende tegevuse kohta internetist; 		

2. Orienteerub hobuste aretuse ja kasutamise ajaloos ning tänapäevas	<ul style="list-style-type: none"> • Annab lühiülevaate hobuste põlvnemise ja kasutuse ajaloost, seostades seda tänapäevaste tõugude kasutusalaadega; • Loetleb Eestis tunnustatud aretusorganisatsioonide, leiab infot nende tegevuse kohta; • Selgitab hobumajandusega seonduva dokumentatsiooni vajadust, leiab internetist aretusala lased dokumendid ja täidab need.
3. Teeb juhendamisel tallitöid ja tutvub tööde käigus hobuste anatoomia, füsioloogia ja psühholoogiaga	<ul style="list-style-type: none"> • Annab ülevaate hobuste anatoomia, füsioloogia ja psühholoogia (sh liigiomane käitumine) alustest; • Käsitleb hobuseid arvestades nende liigiomast käitumist; • Teeb juhendamisel tallitöid ja omandab esmased ergonoomilised ja ohutud töövõtted, käsitleb hobust ohutult ning järgib kutse-eetikat; • Käsitleb hobust arvestades hobuse, inimese ning ümbritseva keskkonna turvalisust.
Teemad, alateemad	Hobuhooldaja kutse kutsestandard, kutseeetika, vajalikud isiksuseomadused Hobumajandus kui majandusharu Hobumajandus Eestis ja Euroopas Hobuse arengu ja aretuse ajalugu, tõugude kujunemine ja klassifitseerimine, verelisuus Aretustöö korraldus Eestis, tunnustatud aretusühingud ja peetavad tõuraamatud Aretusala lased dokumentatsioon ja seadusandlus, hobusega seotud sündmused ja aretaja kohustused Anatoomia, füsioloogia ja psüühika põhialused Hobuse põhiolevus -saakloom, karjaloom, rohusööja. Põgenemisreaktsioon. Hobuse aju ja mõtlemine. Instinktid. Meeleorganite talitlemine, tasakaal. Hobuse kommunikatsioonivõime kommunikatsiooni viisid karjas ja inimestega. Elusorganismide struktuuriline hierarhia Välirik ehk eksterjäär Hobuse anatoomia Nahk ja nahatekised, Liikumiselundkond, Seedeelundkond, Hingamiselundkond, Kuse-suguelundkond, Endokriinnäärmed Vereringeelundid ja lümfisüsteem, Närvisüsteem, Meeleelundid Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta
sh iseseisev töö 60 tundi	Leiab iseseisvalt materjale kutsestandardi, hobumajanduse majanduslike näitajate kohta Internetist aretusühingute kohta käiva informatsiooni ja vajalike aretusprogrammide leidmine, dokumentatsiooni täitmine Hobuste anatoomia, füsioloogia ja psüühika teadmiste kinnistamine läbi praktiliste tööde tallitöös
sh praktika	Puudub

Õppemeetodid	Intervjuu, interaktiivne loeng, praktiline töö, iseseisev töö, praktiline õpe tallis, praktiline dokumentatsiooni täitmine, demonstratsiooni vaatlus
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: 1. Teadmiste test - Orienteerub hobuse arengu ja aretuse ajaloos ning tunneb aretustöö korraldust Eestis 2. Praktiline töö - Vormistab kirjalikult aretusalase dokumentatsiooni 3. Hobuste anatoomiat, füsioloogiat ja psüühika teadmisi kinnistavad näitlikud ülesanded 5. Teeb juhendamisel tallitöid ja omandab esmased ergonoomilised ja ohutud töövõtted, käsitleb hobust ohutult ning järgib kutse-eetikat.
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	Moodle e- kursused: K. H. Leutonen „Hobuste psüühika ja käitumine“ JKHK 2011 A. Niik „Hobuste valik ja aretus“ JKHK 2009 A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012 M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK M-M. Ureve, I. Klein „Hobuste anatoomia ja füsioloogia“ JKHK J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961 H. Muring "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988 "Oma Hobu" Youtube.com www.estsporthorse.ee , www.ehs.ee , www.vet.agri.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	HOBUSTE KÄSITSEMINE	4	E. Viilup, H. Kilk, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane käsitseb ja hooldab hobuseid lähtudes pidamisviisist ja hobuse vajadustest ning tagab hobuse heaolu ja inimese turvalisuse.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Korrastab hobusele asemed, ladustab allapanu ja sõnniku	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> Korrastab hobuste asemed igapäevaselt, lähtudes allapanu liigist ja hobuste heaolust; Ladustab allapanu ja sõnniku vastavalt keskkonnanõuetele ning etteantud juhistele.
2. Puhastab ja peseb hobuseid vastavalt vajadusele, lähtudes hobuste pidamisviisist ja rakendusala	<ul style="list-style-type: none"> Hindab visuaalselt hobuste puhastamise ja pesemise vajadust; Puhastab ja peseb hobuseid lähtudes hobuste pidamisviisist, heaolust ja rakendusala, kasutades selleks ettenähtud töövahendeid.
3. Fikseerib ja talutab hobuseid vastavalt vajadusele arvestades hobuste ja inimeste turvalisust	<ul style="list-style-type: none"> Valib hobuste fikseerimise viisi vastavalt vajadusele, fikseerib hobuseid kasutades ettenähtud abivahendeid ja arvestades ohutusnõudeid; Talutab hobuseid ohutult lähtudes hobuse omapärasest, väljaõppe tasemest ja soost.
4. Valmistab hobused kopeldamiseks ette ning kopeldab hobused vastavalt etteantud juhistele	<ul style="list-style-type: none"> Valmistab hobused kopeldamiseks ette kasutades selleks ettenähtud abivahendeid; Kopeldab hobused vastavalt etteantud juhistele, kasutades kopeldamiseks ettenähtud varustust ning arvestades hobuste ja inimeste turvalisust.
5. Söödab ja joodab hobuseid vastavalt etteantud ratsioonile ja pidamisviisile	<ul style="list-style-type: none"> Söödab ja joodab (sh automaatjootjad) hobuseid vastavalt ratsioonile ning söötmissgraafikule arvestades hobuste rakendusala, pidamisviisi, vanust, tõugu ning tervislikku seisundit.
Teemad, alateemad	Hobuse põhivajadused Allapanu Kvaliteet, tüübid, hoiustamine, töövahendid, töövõtted/meetodid. Turvaline ja hügieeniline keskkond. Naha ja karvastiku hooldus Igapäevane hobustehooldus Laka hooldus, saba hooldus Hobuse kuivatamine, pesemine Hobuse fikseerimine Hobuse kopeldamine Kopeldamise invetaar. Kopeldamisega kaasnevad ohud Hobuste söödad Söötade ettevalmistamine ja hobuste söötmine ning jootmine Praktilised tööd: 2-5 õpiväljundite kohta Hobuste asemete igapäevane korrastamine, lähtudes allapanu liigist, keskkonnanõuetele ja hobuste heaolust Hobuste puhastamine ja pesemine kasutades selleks ettenähtud töövahendeid Hobuste fikseerimine ja talutamine kasutades ettenähtud abivahendeid ja arvestades ohutusnõuetele Hobuste turvaline kopeldamine
iseseisev töö 24 tundi	Praktiliste oskuste kinnistamine läbi tööde teostamise tallis
praktika	Puudub
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö

Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teeb lähtuvalt pidamisviisist hobusele asemed, ladustab allapanu ja sõnniku. 2. Puhastab ja peseb hobuseid vastavalt vajadusele 3. Kopeldab ja karjatab hobused 4. Hobuste söötmine ja jootmine (sh automaatjootjad) vastavalt ratsioonile ning söötmisgraafikule
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	<p>Moodle e- kursused:</p> <p>A. Niik „Hobuste pidamine-tallitööd“ JKHK 2012</p> <p>M-M. Urve „Hobuste pidamine ja hooldamine“ Türi TMK</p> <p>M-M. Urve „Hobuste söötmine“ JKHK</p> <p>M-M Urve „Hobuste söötmissnormid ja söödaratsioonide koostamine“ 2009</p> <p>J.Kaarde, R.Säre "Loomatervishoiu käsiraamat" 1961</p> <p>H. Muring "Hobusekasvatus ja ratsasport" 1988</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	SÖÖDATOOTMINE	3	I. Klein, M. Kõbu, praktilikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised sööda tootmisest ja seda mõjutavatest teguritest Eestis.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Rajab ja uuendab rohumaid juhendamisel	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • eristab enamlevinud heintaimi ning nimetab nende omadusi ja kasutusvõimalusi; • nimetab rohumaaade pealtparandamise võtteid; • valmistab maa ja seemned külviks ette lähtudes kasutavast tehnoloogiast/kultuurist ja etteantud juhistest; • juhendamisel seadistab kasutatava tehnika ja külwab heinaseemnesegu vastavalt juhistele. 		

2. Hooldab ja kasutab rohumaid ning varub rohusööda vastavalt juhistele ja juhendamisele	<ul style="list-style-type: none"> • juhendamisel hooldab niidud ja karjamaad arvestades kasvavaid kultuure; • selgitab söödavarumise tehnoloogiaid; • juhendamisel varub ja hoiustab rohusööda (hein ja/või silo) • hindab juhendi abil rohusöötade kvaliteeti.
Teemad, alateemad	<p>Heintaimed Kõrrelised ja liblikõielised heintaimed, liikide iseärasused ja kasvunõuded</p> <p>Rohumaad Kliimaatiliste tingimuste sobivus rohumaaviljeluseks; muldade sobivus rohumaaviljeluseks Taimede kasvu, arengu ja saagi kujunemise mõjurid. Rohumaade tüübid ja kasutusvõimalused; kultuurniidud ja kultuurkarjamaad, nende hooldamine, kasutamine, rohumaade rajamine uuskülviga ja pealtparandamine</p> <p>Söödatootmine Sileerimine –mikroorganismid silo käärimisel, heintaimede sileeruvus, silo kindlustuslisandid, säilitamine Heina tegemine Rohusöötade kvaliteet</p> <p>Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta</p>
sh iseseisev töö 36 tundi	Töötamine juhendamisel õppemajandi rohumaadel või muus põllumajandusettevõttes
sh praktika	Puudub
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Enamlevinud kõrreliste ja liblikõieliste heintaimede ning nende seemnete tundmine 2. Söödatootmiseks kasutatava tehnika seadistamine ja hooldamine juhise alusel
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	A. Olt „Silo keemiline koostis ja toiteväärtus“ Tartu 2013 A. Bender „Eritüübiliste rohumaade rajamine ja kasutamine, I ja II osa.“ Jõgeva, 2006, 756 lk H. Older „Piimakarjapidaja ja konsulendi käsiraamat.“ Saku, 1997, 231 lk

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	T-KATEGOORIA MOOTORSÕIDUKIJUHT	3	K. Lembe, V. Tikki
Nõuded mooduli alustamiseks	Vähemalt B- või C1- kategooria mootorsõiduki juhiluba		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab T- kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ning liiklemisel asulavälisel ning asula teedel, vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid nõuetekohaselt	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma tööd masinal; • hindab masina tehnilist seisukorda lähtudes liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest; • järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist. 		
2. Juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt ja ohutult jälgides liiklust ja arvestades liiklusseaduse nõuetega	<ul style="list-style-type: none"> • juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liiklusseaduse nõudeid; • tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral. 		

Teemad, alateemad	<p>Liiklusreeglid ja käitumine liikluses Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja ilmastikuoludes. Juhi kohustused. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus. Sõiduki asukoht liikluses.</p> <p>Masina ehitus Masina ja masina mootori erinevate süsteemide, seadmete ning mehhanismide töötamise põhimõtted.</p> <p>Masina korrashoid, töökaitse ja ohutustehnika Masinate korrashoiu põhimõtted, tööõiguse ja töötervishoiu alused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded.</p> <p>Liiklusohutus Üldteadmised liiklusohutusega seonduvast.</p> <p>Liikluspsühholoogia Üldteadmised liikluspsühholoogiast, inimese psühhofüsioloogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused.</p> <p>Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad Masinajuhi ohte ennetavad ja keskkonda säästvad hoiakud.</p> <p>Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta 5 tundi Masina käsitlemine, harjutused õppeväljakul vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooninõuetele lisa 4 alusel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - töötervishoiu, tööohutuse - ja keskkonnakaitse nõuded enne masina käivitamist; - masina juhthoovad, nende otstarve, mootori ohutu käivitamine; - ohutud juhtimisvõtted; - masinaga manööverdamine erinevate käikude kasutamisel; - sõit haagise või agregaadid juurde, haagise ohutu haakimine ning sõit haakeseadmega. <p>praktiline sõit liikluses, ohutus maanteel ja asulas, vastavalt traktori-, liikurmasina- ja masinrongijuhi liiklusalastele kvalifikatsiooni nõuetele lisa 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõit liiklusvoos (gabariidid, aeglane sõiduk, kiirus, teiste liiklejatega arvestamine); - ristmike ületamine; - sõit ühesuunalisel teel; - peatumine ja parkimine; - möödasõit ja tagasipööre; - vähekaitstud liiklejad, nende ohutuse tagamine. <p>Sõit erioludes</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõit udus, vihmas, lumesajus ja pimeajal; - kooli sõidueksam.
sh iseseisev töö 36 tundi	Teadmiste täiendamine kooli poolt väljastatud temaatilise õpimapi läbitöötamise käigus
sh praktika	Puudub
Õppemeetodid	Kontaktõpe. Loeng, vestlus, praktiline töö, arutelu ja analüüsimine.

Hindamine ja hindamismeetodid	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete alusel.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <p>1. Teoreetiliste teadmiste kontroll: oskuste, käitumise ja hoiakute tundmine vastavalt T- kategoria juhi kvalifikatsiooninõuetele. Teadmiste test, mis koosneb 60 valikvastustega küsimusest. Testi positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 55 õiget vastust</p> <p>2. Praktilise sõidu teostamine ja masina käsitlemine. Tulemust hinnatakse vaatluse teel, jälgides sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitse nõudeid</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Teadmiste test, praktiline sõidu ülesanne T kategoria masinaga, vestlus
Õppematerjalid	E-õppematerjalid „Tööohutusnõuded tõstukitega töötamisel“ Konspekt „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad koostaja“ Aide Autokool Liiklusseadus, liiklustestid

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	TÖÖOHUTUS, TURVALINE TÖÖKESKKOND JA ESMAABI	3	E. Laurson, H. Luhtmaa
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane rakendab oma igapäevatoos töötervishoiu- ja tööohutuslaseid teadmisi		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske; • Selgitab tööõnnetuse ja kutsehaigestumise põhjuseid, nende ennetamise võimalusi 		
2. Kirjeldab esmaabi olemust ja annab esmaabi oma pädevuse piires	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab kannatanu seisundit ja otsustab järgneva tegevuse; • Elustab kannatanu vastavalt situatsioonile ja oma pädevusele; • Peatab verejooksu ja kutsub vajadusel kiirabi; • Selgitab haavade tekke põhjused ning seob haavad; • Fikseerib luumurru ja kutsub kiirabi; • Hindab füüsiliste ja keemiliste traumade ulatust ning raskusastet. Võimalusel annab esmaabi. 		

Teemad, alateemad	<p>Töökeskkonna ohutus Töökeskkonna mõiste. Töökeskkonnas esinevad ohud. Töökeskkonna ohutegurid, nende mõju tervisele (füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühholoogilised ohutegurid). Tööohutus kalakasvanduses erinevates tööprotsessides ja masinate ning seadmete käsitsemisel. Ergonoomia. Tööolme Riskianalüüs. Riskianalüüsi mõiste. Riski hindamise meetodid. Riskide ohjamise abinõud. Töötervishoiu ja tööohutuse korralduse õiguslikud alused Töötervishoiu ja tööohutuse korraldus riigi tasandil (struktuur töökeskkonnasüsteemis, riiklik järelevalve) ja ettevõtte tasandil (tööandja ja töötaja kohustused ning õigused, töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik, töökeskkonnanõukogu). Koostöö. Sisekontroll. Töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava. Töötajate tervisekontroll. Õnnetusohu. Tööõnnetus ja kutsehaigestumine. Tööandja ja töötaja vastutus</p> <p>Esmaabi Tegutsemine õnnetuskohal, elustamine, verejooksu peatamine, šokis kannatanu abistamine, esmaabi haavade, luumurdude, liigesevigastuste korral, sidumine esmaabi äkkhaigestumiste korral</p>
sh iseseisev töö 36 tundi	Tutvub ohutus – ja kasutusjuhenditega Kontrollib esmaabikapi sisu säilivust ja olemasolu
sh praktika	Puudub
Õppemeetodid	Arutelu, rühmatöö, harjutused, õppevideo analüüs, juhtumianalüüs
Hindamine ja hindamismeetodid	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teadmiste kontroll õpiväljundi nr 1 teemade kohta 2. Lahendab meeskonnatööna situatsioonülesande 3. Elustamine 5. Sidumine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh on täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	suuline vestlus, teoreetiliste teadmiste kontroll, kirjalik töö, praktiline töö
Õppematerjalid	Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060 Töölepingu seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030 http://www.tooelu.ee